

Látogatód jön Both Balázs:
Látogatód jön,
Magyar Napló, Bp., 2010.

Both Balázs első verseskönyve (*Árnyéktalan pillanat*, 2005) után nemrég kézbe vehettük impozáns küllemű, újabb, *Látogatód jön* című kötetét (mindkettő a Magyar Napló gondozásában jelent meg). A soproni születésű és ott dolgozó költő már indulásakor több mint tehetséges poétaként mutatkozott be, s mára teljesen kész, sajátosan egyedi, karakterisztikus költővé érett. Míves gonddal kiérlelt verseket tesz közzé rangos irodalmi folyóiratokban, s eruptív erővel, koncentráltan folytatja versművészetét. Nem bízta el magát a kezdeti siker óta. Both Balásznak a költői mesterség minden csínja-bínja a kisujjában van, ahogy elmondhatjuk ezt kiforrott hangú, eredeti tehetségek esetében.

Formaművészete feszes, fegyelmezett ritmusokban, választékos, pontos, klasszikusokon iskolázott rímtechnikában, eredeti metaforák alkotásában vannak jelen a versekben, amelyek a komprimált érzelmi-gondolati mondanókhoz igazodnak. (De sosem érzélgősen.)

Témavilága formálása közben társadalmi érzékenysége okán lázad mindenfajta emberi nyomorúság, testi-lelki elnyomottság ellen, részvétellel fordulva a szenvedők, elesettek felé (akár elődei közül József Attila, Kosztolányi), s teszi mindezt közvetlen vagy közvetett módon, hitelesen és áttetsző természetességgel. Both olyan költőtársakhoz kötődik, mint Gergely Ágnes, Székely Magda, Orbán Ottó (utóbbi kettő már eltávozott körünkől). A klasszikus elődök közül még említjük meg a rá elementárisan ható, szelíd és meg nem alkuvó Radnóti Miklóst. Jól érzékelhetően kijárta Pilinszky és Nemes Nagy Ágnes „költőiskoláját” is, de egyiküknek sem lett epigonja, szintézisre törekvő hagyomány és modernség ötvözésében testesül meg.

Both lakonikus tömörséggel formálja versmondait. De ezekben a mondatokban legtöbbször tonnányi súlyokat emel magasba. Radnótira emlékező hommage-verse éppen látszólagos személytelenségével, tárgyilagos objektivitásával rendíti meg az olvasót: „Délelőtt e sok horkoló halott / megint az árkot – vagy sírját – ássa. / Szomjat víz nem csillapít. / Eljött a próféták látomása. / Tiszta, rimes

sorokba fogd hát / a förtelmes halál üzenetét, / s lenyírva rabságod szögesdrótját / világgá fut a beszéd.” (*Radnóti Miklós születésének századik évfordulójára*)

Both Balázs képzőművészeti tájékozottsága, felkészültsége révén új meg új festőket (és műveiket) hasonít magához személyiség-formáló mély ihletettséggel, mint a *Magritte-tárlatban*, a belga szürrealista festő, a háború előestéjén számvetést készítő művész katarzisékat megérzékítve egy egész versciklusban.

A költő empátia-készsége, elismerésre méltó háttértudása teszik képesé arra, hogy a megjelenített képek írásban is elhithető-láttató erővel szólalhassanak meg, s ekképpen a versek olvasásakor azt érezzük: innen már nincs tovább, szavakkal többet és fontosabbat nem lehet mondani e jó érzékkel kiválasztott témákról.

A könyv második ciklusa a *Keresztapa reggelije* ismert magyar festő: tradicionálisak és modernnek képi világát írja verssé egész kis minitárlatot szervezve olvasóinak; az újra-felfedezés örömeivel ajándékozza meg őket, másoknak friss élményeket kínálva. Derkovits, Csoók, Bernáth Aurél, Csontváry, Egry, Mednyánszky, Zichy Mihály, Vajda

Lajos egy-egy képe készíti továbbgondolásra, új ismeretek szerzésére a festészet híveit. Both költői komponálókészsége, hangulatelevenítő ereje, sorainak szinte radioaktív sugárzása ezekben a darabokban revelálódik igazán.

Ezek után egy förtelmes korszakot jelenít meg versbéli mementóként az ötvenes évekről a könyv *Mártír* című ciklusában. Csak jelzésül pár cím: *Faludy Recsken*, *Rabtemető*, *Auschwitz*, *Sztálin sírfelirata*, *A pestises imája*. Korjellemző, keményen formált versek ezek.

E komor hangulatú opuszokat ellenpontozza a könyv viszonylag oldottabb ciklusa, a *Harmincig*.

A férfikorba lépő költő borús hangulatú sorfutamokkal érezteti az idő munkáját a költő tudatában akkor, amikor még egyelőre kevés a külső látható jele. Ritkán olvasni olyan szépet a születés csodájáról és misztériumáról, mint a költő *Vanda* című tömören plasztikus verse, melyet remekműnek tartok. Összefogott, tartózkodó, érzélgés nélküli reprezentáns darabja a kötetnek.

Végül egy megrendítő vers mindannyiunk végső sorsáról, teljesen illúziók nélkül (*Küzdhetnek érted*).

Szívesen ajánlom a versszeretők figyelmébe e remek, új verseskötetet.

Kerék Imre

Falanszter